

“มหาวิทยาลัยของประชาชน”
ภารกิจใหญ่ใจความหลักของ “ตลาดวิชามหาวิทยาลัยรามคำแหง”

รองศาสตราจารย์วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ

ภารกิจใหญ่และสำคัญต่อประเทศที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันร่วม 44 ปี คือ **“มหาวิทยาลัยของประชาชน”** การเป็นของประชาชนย่อมต้องเข้าถึงประชาชน และให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างง่าย หนึ่งในภารกิจที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงพยายามที่จะเข้าถึงประชาชนและให้ประชาชนเข้าถึงได้ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้คนที่ไปและลูกหลานประชาชนเข้าศึกษาต่ออย่างไม่เลือกชั้นวรรณะโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย แต่มีความสามารถ มหาวิทยาลัยจึงมีนโยบายเก็บค่าเล่าเรียนหน่วยกิต 30 บาท (ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าลงทะเบียนและค่าบำรุง พ.ศ.2514) ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2514 ซึ่งเป็นปีแรกของการเปิดมหาวิทยาลัยรามคำแหง **ศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ ฝาสุชนิรันต์ อธิการบดี คนแรกและหนึ่งในผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง** เล็งเห็นความสำคัญจะให้ผู้คนที่ไม่มีทุนน้อยสามารถเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ ซึ่งขณะนั้นมีนักเรียนที่ตกค้างจากการสอบเข้ามหาวิทยาลัยหรือเอ็นทรานซ์ประมาณ 50,000 คนได้

การตัดสินใจเรื่องนโยบายเก็บค่าหน่วยกิต **คณะกรรมการเตรียมการเปิดมหาวิทยาลัยรามคำแหง**ได้เตรียมการไว้ เมื่อเปิดมหาวิทยาลัยก็ได้ตราข้อบังคับอย่างเป็นทางการ เก็บหน่วยกิตละ 30 บาท สมัยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ ฝาสุชนิรันต์ เป็นอธิการบดีคนแรก เนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเพิ่งเริ่มก่อตั้งใหม่ ยังขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอนหลายอย่าง ต้องอาศัยเงินค่าหน่วยกิตจัดซื้อเครื่องมือเครื่องใช้การสอนบ้าง ในระหว่างนั้นนักศึกษาเสนอเรียกร้องให้มหาวิทยาลัยลดค่าหน่วยกิตเรื่อยมา มหาวิทยาลัยจึงมีมติที่ประชุมให้เก็บเพียงหน่วยกิตละ 25 บาท ตั้งแต่ภาค 1 ปีการศึกษา 2516 เป็นต้นไป (อ้างอิงจากรายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยรามคำแหงครั้งที่ 1/2516 วันที่ 17 มกราคม 2516 และข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าลงทะเบียนและค่าบำรุง พ.ศ.2516)

ต่อมาปี พ.ศ.2519 ตรงกับสมัย**ศาสตราจารย์กำธร พันธูลภ** ดำรงตำแหน่งอธิการบดีขณะนั้น ช่วงปี พ.ศ.2517-2521 อธิการบดีสองสมัย นักศึกษาเรียกร้องให้มหาวิทยาลัยพิจารณาลดค่าหน่วยกิตอีกครั้ง ตามแนวคิดสิทธิเสรีภาพ หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 มหาวิทยาลัยพิจารณาว่าค่าหน่วยกิตที่นักศึกษาเรียกร้อง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของนักศึกษาและผู้ปกครอง ลดค่าลงทะเบียนลงอีกเหลือหน่วยกิตละ 18 บาท โดยเริ่มตั้งแต่ภาค 2 ปีการศึกษา 2519 (ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าลงทะเบียนและค่าบำรุง ฉบับที่ 3 พ.ศ.2519)

มหาวิทยาลัยได้ใช้นโยบายลดค่าหน่วยกิตเรื่อยมา ตั้งแต่**ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ ฝาสุชนิรันต์** ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกครั้งหนึ่ง ช่วงปี พ.ศ.2521-2523 ต่อเนื่องมาจนถึงอธิการบดี **รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ ณ นคร** ช่วงปี พ.ศ.2523 - 2525 และ **รองศาสตราจารย์สุชุม นवलสกุล** อธิการบดีสองสมัย ช่วงปี พ.ศ.2526 - 2530 จากนั้นมาถึงอธิการบดี **ศาสตราจารย์ ดร.ธรรมบุญ โสภารัตน์** ช่วงปี พ.ศ.2530 - 2532 และอธิการบดีสองสมัย **รองศาสตราจารย์ ชูศักดิ์ ศิรินิล** ช่วงปี พ.ศ.2532 - 2536

ประมาณปี พ.ศ. 2535 ช่วงรองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล เป็นอธิการบดีสมัยที่สอง ขณะนั้นพิจารณาเห็นว่าสมควรแก่เวลาในการขึ้นค่าหน่วยกิต จากหน่วยกิตละ 18 บาท เป็น 25 บาท เช่นเดิม เท่ากับปีการศึกษา 2516 ซึ่งเป็นการปรับตามสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ให้เพียงพอต่อการดูแลค่าสาธารณูปโภคที่สูงขึ้นมาก ตั้งแต่ภาค 1 ปีการศึกษา 2535 (ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าลงทะเบียน และค่าบำรุงการศึกษาชั้นปริญญาตรี ฉบับที่ 4 พ.ศ.2535) และคงเก็บค่าหน่วยกิตหน่วยกิตละ 25 บาท ต่อเนื่องตั้งแต่อธิการบดีสมัย รองศาสตราจารย์รังสรรค์ แสงสุข ช่วงปี พ.ศ.2537 – 2550 อธิการบดี รองศาสตราจารย์คม ไชยแสนสุข ในปี พ.ศ.2550 – 2554 จนถึงอธิการบดีคนปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์ นับเป็นนโยบายและภารกิจสำคัญของมหาวิทยาลัยที่จะดูแลนักศึกษาและประชาชน

การที่มหาวิทยาลัยเก็บค่าลงทะเบียนเพียงหน่วยกิตละ 25 บาท จำนวนนักศึกษาในช่วงนั้นจึงมีมากล้น ทำให้มหาวิทยาลัยต้องมีวิธีในการบริหารจัดการ อาทิ ห้องเรียนที่บรรจุคนได้จำนวนมาก และถ่ายเทผ่านโทรทัศน์ไปยังห้องถัดไป เพื่อให้นักศึกษาที่มีจำนวนมากนั้น สามารถเข้าถึงการบรรยายในชั้นเรียนได้ชนิดเกาะติดใกล้ชิดอาจารย์ และลักษณะการบรรยายในชั้นเรียนแบบขยายนี้ จึงเป็นการใช้เทคโนโลยีและการจัดการอย่างทันสมัยของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในยุคนั้น

แม้ว่า มหาวิทยาลัยจะมีรายได้จากการเก็บค่าหน่วยกิตเพียงเล็กน้อย แต่นั่นเป็นเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้คนในสังคมไทยเข้าถึงการศึกษาให้มากที่สุด อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา “ทรัพยากรคนเพื่อการพัฒนาประเทศ” แต่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ยังคงความเข้มข้นในมาตรฐานการศึกษาอย่างดี เราจะพบว่า บุคคลที่ผ่านรั้วการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความสามารถเติบโตในหน้าที่การงาน และทำหน้าที่สำคัญระดับชาติอยู่เป็นจำนวนมากไม่ย่อย

นักเรียนรุ่นแรก ๆ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และมหาวิทยาลัยก็เข้มงวดมาตรฐานการศึกษา ทำให้นักศึกษาที่จบในยุคแรก โดยเฉพาะบัณฑิตคณะนิติศาสตร์สามารถสอบวิชาชีพเนติบัณฑิตไทยได้เป็นจำนวนมาก และสามารถสอบเข้ารับราชการเป็นผู้พิพากษา เป็นข้าราชการอัยการในลำดับต้น ๆ เทียบเคียงได้กับสถาบันที่มีชื่อเสียงที่เปิดการเรียนการสอนด้านกฎหมายขณะนั้น ปัจจุบัน ผู้พิพากษาและอัยการเหล่านั้นอยู่ในหน้าที่การงานที่มีตำแหน่งในระดับสูงในศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และสำนักงานอัยการสูงสุด อาทิ ดำรงตำแหน่งรองประธานศาลฎีกา ผู้พิพากษาหัวหน้า คณะในศาลฎีกา ผู้พิพากษาศาลฎีกา ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด อธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการ เป็นต้น

ยังมีบางส่วนที่สามารถสอบเข้ารับราชการในกระทรวง ทบวง กรม อื่น ๆ เป็นจำนวนมาก ตัวอย่างบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ สามารถสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งปลัดอำเภอได้ในลำดับต้น ๆ เช่นกัน รวมทั้งเติบโตในหน้าที่การงานในส่วนราชการต่าง ๆ อย่างเป็นลำดับ เช่น ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมป่าไม้ ผู้ว่าราชการจังหวัดหลายจังหวัด รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

บัณฑิตทั้งสองคณะและบัณฑิตคณะอื่น ๆ ยังอยู่ในสาขาวิชาชีพทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ที่ประสบความสำเร็จอีกเป็นจำนวนมาก เช่น ดำรงตำแหน่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เอกอัครราชทูต เป็นอาจารย์สถานศึกษา เป็นอธิการบดี คณบดี นักวิชาการดีเด่น นักวิจัยดีเด่น นักธุรกิจ นักบริหารระดับสูงสุดขององค์กร ประธานกรรมการบริหาร

เจ้าของกิจการ กรรมการผู้จัดการ นายกสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ฯลฯ ทำให้เห็นถึงมาตรฐานการศึกษาในระดับคุณภาพ อันเป็นการสร้าง “คน” ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของมหาวิทยาลัย ดังคำกล่าวที่ว่า **“รามคำแหงตลาดวิชา ตอบปรัชญามหาวิทยาลัยของประชาชน”**

อย่างไรก็ดี ภารกิจยิ่งใหญ่ในการตอบปรัชญา “มหาวิทยาลัยของประชาชน” ยังต้องดำเนินต่อไป และอยู่ในกำมือของชาวมรามคำแหงทุกคนที่จะมีส่วนร่วมสร้าง ร่วมผลักดัน และกำหนดทิศทาง แม้ว่าทุกคนเป็นเพียงฟันเฟืองชิ้นเล็ก ๆ แต่กลไกสำคัญยิ่งเหล่านั้นขาดใครไปคงไม่ได้....

***รองศาสตราจารย์วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ รองอธิการบดีฝ่ายวิทยบริการจังหวัดเพชรบูรณ์ และ
อดีตหัวหน้ากองกลาง สำนักงานอธิการบดี พ.ศ. 2514 – 2516
บทความในหนังสือ 44 ปี มหาวิทยาลัยรามคำแหง**